

A „Kiváló népművelő”

• könyvtáros •

Bányász klubkönyvtár Edelényben

Gyorgopulosz Magdolna

A Kiváló népművelő kitüntetés már korábban odaítéltek, ám nem a többi kitüntetéssel együtt vehette át Budapesten, hanem a múlt héten, a bányásznap ünnepségen. Gyorgopulosz Magdolna, a Mákvölgyi Bányász Egyesített Közművelődési Intézményének könyvtárosa, az edelényi bányász klubkönyvtár vezetője, a bányamunkában kiváló kitüntetésekkel együtt részesült a megismerő kitüntetésben és ünnepségen.

Ünnep múltával a hétköznapi csendjében kerestük fel munkahelyén. Délutáni órákban csendes a könyvtár, csendesek a klubszobák. Először beszélgetünk:

— Tatabányáról, bányász-családból származom. Ott jártam hajdan bányaiipari technikumba is, bányatechnikusi képzésem van. Férjemmel, aki tizennégy évesen került Görögországból Magyarországra 1949-ben menekülteként, ott, a technikumban ismerkedtem meg. Ott is házasságot kötöttünk 1957-ben. Akkoriban a technikumot végzetteték a bányákban „vezénylés” útján helyezték ki a munkahelyekre. A férjem Edelénybe, a IV-es aknára került, most is ott dolgozik aknásként, engem meg Dorogra vezényeltek technikusnak. Mivel Edelényben a férjem lakáshoz jutott, én is követtem, s azóta is itt élünk a bányász lakótelepen. Huszonhét év telt el azóta.

— Hogyan telt el ez a közel három évtized?

— Az első tizenhat évet az akkori Edelényi Bányászati MSZMP üzemi bizottságának politikai munkatársaként töltöttem, majd 1973-ban, a borsodi szénbányák átszervezésekor az üzemi önállósága megszűnt, a Mákvölgyi Bányászati részre lett, s így a pártbizottság is megszűnt. Ekkor kerültem a bányász klubkönyvtárba könyvtárosként. Ennek tizenegy esztendeje.

— A bányászklub életét nagy vonalakban ismerem, magam is voltam már itt néhány rendezvényen, ismeretterjesztő előadásokon, művész-közönség találkozón. Tudom, hogy a Mákvölgyi Bányászati központjához, illetve az alberttelepi Hunyadi János Művelődési Házhoz is tartoznak.

— Igen, szervezettileg mostanáig oda tartozunk, de életünk, ami a munkát illeti, önálló volt. Gazdaságilag már nem. Amíg Edelényben létre nem jött a nagy Ifjúsági Ház és Művelődési Központ, a járási könyvtár mellett ez az intézmény volt a település kulturális centruma, mert a hajdani járási művelődési központ helyi igényeket nem tudott kielégíteni.

— A bányász klubkönyvtárnak napjainkban mik a legjellemzőbb feladatai, mi áll munkájuk előterében?

— A bányászklub elsődleges könyvtár. A hivatalos besorolása is klubkönyvtár. Emellett ellátja a művelődési otthoni feladatokat: politikai oktatást szervez, és annak helyet biztosít, szakköröket működtet, iskolára előkészítő csoportos foglalkozást szervez és tart, s helyet biztosít a 3. számú Általános Iskola egyik napközis csoportjának. A párt- és szakszervezeti oktatást a IV. sz. aknában segítjük, a két gyermekszakkörünk közül az egyik matematikai jellegű, a másik a hátrányos helyzetű cigánygyermekeket segíti.

— Szeretnék visszatérni a bányászklub rendezvényi életéhez, mert mostanában ebben mintha visszalépés lenne.

— Ez természetes is. Részen, mert megnyílt a nagy Ifjúsági Ház, részben ezt a feladatkört egy ilyen kis intézmény költségvetése nem tudja vállalni nem tudja. Tessék, itt van Budapestről a Premier Kulturális Szolgáltató Kisszövetkezet ajánlata. Hát lehet az itt kínált műsorért ennyit fizetnünk, a mi befogadóképességünk mellett, ráadásul, ha legalább három előadást köt ki az ajánlóhoz? Aligha. A pestiek helyett inkább tovább ápoljuk az évtizednél régebbi kapcsolatunkat miskolci színművészekkel, akik szívesen járnak hozzánk az aknához is, ahol a felolvasóban tartanak műsorokat, meg hívunk külföldi és egyéb politikai előadókat, részben a klubba, részben az aknához. Ezeket az üzemi pártbizottsággal együtt szervezzük, s ajánló bibliográfiákat készítünk. Egyébként már készítjük a felszabadulási ünnepségekhez, egyéb rendezvényekhez a bibliográfiákat, mert szeptember 20-án kezdődik a IV. sz. aknában a megemlékezés sorozat, amelyben mi is részt vállaltunk.

— A bibliográfia készítése kifejezetten könyvtárosi munka. Térjünk vissza a könyvtári élethez.

— En is ezt akartam javasolni, mert úgy érzem, kitüntetésemért elsősorban ezért a munkáért kaptam.

— En is ezt tartom, mert ismerem nagyon régóta az aknáknál végzett könyvtárosi munkát, a „közelebb az aknához, közelebb a bányászhoz” célkitűzés könyvtári realizálódását Edelényben.

— Kölszönzünk itt, helyben, lakóterületi jelleggel is, tehát nemcsak a bányászoknak, s heti két alkalommal kint az aknában, ahol külön helyiségünk is van már, amely kis létszámú klubfoglalkozásokra is alkalmas. Átlományunk 8700 kötet, a beiratkozott olvasók száma 900 körül van, abból 200 a gyermek. Heti egy alkalommal tartunk a könyvtárban gyermekfoglalkozást, a neldik szülő könyvekhez ajánló bibliográfiákat készítünk, meg a kötelező olvasmányokhoz is, mind a gyerekek, mind a felnőtt tanulók részére. A 3. számú Általános Iskola nálunk szokott könyvtári órát tartani.

— Említette az előbb, hogy eddig Alberttelephez tartoztak. Mit jelent az „eddig”? —

— Az edelényi aknát átszervezték a Bükkaljai Bányászati Házhoz, s így mi is elkerülünk a Mákvölgyi Bányászati Házhoz.

(Ekkor, mintha megrendezték volna, látogató érkezett a könyvtárba: Tuskán József, a Bükkaljai Bányászati Ház igazgatója jött köszönteni a kitüntetett könyvtárost, s a továbbiakban már másról is szót ejtettünk.)

— Szó volt korábban a könyvtárnak a tanácsai hálózatra történő integrálásáról, de a bányászok, akik igen kötődnek ide, s hajdan a klubkönyvtár megteremtésében nagy részt vállaltak, ragaszkodnak a szakszervezethez tartozáshoz, — mondja Gyorgopulosz.

— En meg hozzátehetem, hogy legyen a jövőben önálló intézmény, önálló költségvetéssel, ne tartozzék majd a sajószentpéteri Petőfi Művelődési Házhoz, — toldotta meg Tuskán József igazgató. — s hisszük, majd segíteni is fog, hogy így alakuljon a könyvtár sorsa, — majd a lelkeire kötötte, említsem meg Tarján Kálmán aknavezetőt, aki a klubbeli szocialista brigádrendezvények egyik „mecénása”, az itteni munka segítője.

Körbejártuk az intézményt, hogy lássuk, miben segíthetne az új gazda, a Bükkaljai Bányászati Ház igazgatója. Például az egyik klubszoba fűtése és az udvar aszfaltozása máris a megoldás felé került. Közben arról beszélgetünk, hogy az igazgató nemcsak a közművelődési törvényből adódó kötelezettségekért kíván majd az intézmény segítségére lenni, hanem annak értő, megértő, szíves támogatója, a lehetőség határain belül maximális erejű mecénása szeretne lenni. Felhatalmazott, hogy ezt az ígéretét a lap nyilvánosságára előtérbe hozhassa.

Ezzel az ígérettel búcsúztunk el Gyorgopulosz Magdolnától, a „Kiváló népművelő” címmel kitüntetett klubkönyvtár-vezetőtől.

Benedek Miklós

Föld alatti világ

A leporellszerű tabló sor paravánjainak egyik oldalán a képeslapgyűjtemények, a másikon a bányászati képek hatalmas, elküldésre váró postai küldeményre emlékeztetnek. Ötletes rendezése a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem barlangászai által szervezett kiállításnak, amely tegnap, szombaton nyílt meg a kiskalderiáiban. Ásványok, barlangkutatók, bányászok. A gyűjtemények darabjai 1928-

Tanévnyitó a sárospataki főiskolán

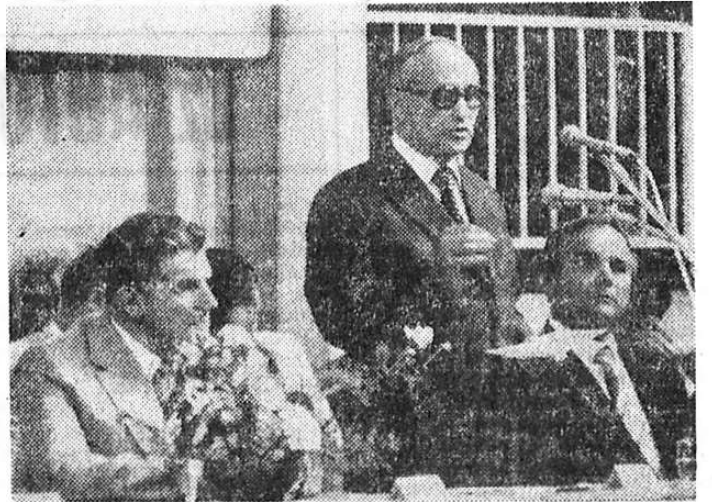
(Folytatás az 1. oldalról)

A sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskola tanévnyitó tanácsülésén dr. Köpeczi Béla művelődési miniszter mondott ünnepi beszédet. Előjáróban megemlékezett magáról a Sárospataki Kollegiumról, mely a „nemzedékek hosszú sorát bocsátotta ki, s bár korok szerint más és más szellemi párvagyással, mindig arra vigyázva, hogy szolgálja az adott körülmények között a haladás és különösen a nemzeti kultúra ügyét”. Napjaink főiskolai munkáját elemezve a művelődési miniszter elismerően szólt arról, hogy évtizedek óta végzi a főiskola a középiskolai és általános iskolai tanárok tanítói átképzését, rendszeresen foglalkozik a már működő tanítók továbbképzésével, részt vállalnak a város és a környék társadalmi életéből, segítik a hátrányos helyzetű tanulókat, patronálják az oktatási-nevelési intézményeket.

— E sokféle tevékenységért szeretnénk köszönetet mondani — hangsúlyozta Köpeczi Béla. — Szeretnénk arra biztatni mindenkit, hogy ne kétkedjenek abban, hogy lehet és kell is az embereket oktatni és nevelni, s hogy érdemes is. Szeretnénk erősíteni ezt a hitet — a bizalmat a hivatásban.

Beszéde második részében a művelődési miniszter arról szólt, hogy ez év tavaszán a kormány elfogadta a közoktatás és a felsőoktatás fejlesztési programját.

— Ez a program nagy felelősséget ró a tanító- és óvónőképzőkre is, tartalmi, mennyiségi és szervezeti szempontból egyaránt. Tartalmi szempontból szükségesnek tartjuk, hogy tovább javítsunk az 1980–81-ben bevezetett tanterveken, s arra törekedjünk, hogy a korszerűsítést folytassuk úgy, hogy egyes tárgyakat a követelményeknek megfelelően előtérbe állítsunk, javítsuk a gyakorlati oktatásra való felkészítést, a közművelődési és közéleti tevékenységekkel segítsük az értelmiség-képzést. Tartalmi és szervezeti

Köpeczi Béla ünnepi beszédét mondja.

kérdéseket érint a tanító- és óvónőképzés egységének megteremtése. Az óvoda és az általános iskola kezdő szakaszában a merev határok feloldásával szeretnénk a szemléleti és pedagógiai egységet erősíteni, a folyamatjellegűt kiemelni. Ennek érdekében szükség van arra, hogy a tanító- és óvónőképzés is közelebb kerüljön egymáshoz, anélkül, hogy sajátos funkcióikat feladnák. Az együttműködést szeretnénk hangsúlyozni, magában az iskolarendszerben és ennek folytán a képzésben is — mondta, majd azokról a törekvésekről szólt, amelyek a pedagógusok élet- és munkakörülményein hivatottak javítani.

— Ebből a szempontból — úgy gondolom — fontos lépés volt, hogy szeptember 1-től tíz százalékkal emeljük a közoktatásban dolgozó pedagógusok bérét. Első lépésként szoltam, nyilván további intézkedésekre van szükség, hogy a pedagógusok megfelelő körülmények között tudjanak dolgozni és élni. A körülményekhez tartozik az adminisztratív terhek csökkentése, a belső iskolai viszonyok olyan alakítása, hogy a pedagógusok nagyobb szabadságot, önállóságot kapjanak, kezdeményező-képességük fejlődjön, az igazi de-

mokrácia és ezzel együtt a közösségi élet humanus szabályai érvényesüljenek. Minderre fel kell készülnünk azoknak, akik az óvodában és az általános iskolában fogják végezni munkájukat — mondta végezetül.

Az ünnepi beszéd elhangzása után tették le a főiskolai esküt az első éves tanítók és óvónők szakos hallgatók.

Tegnap diplomaátadásra is sor került Sárospatakon. Az augusztus 31-i államvizsgán 65 levelező tagozatos tanító adott számot elméleti és gyakorlati felkészültségéről, képességéről és a pedagóguspályára való alkalmasságáról. A diplomákat dr. Földy Ferenc főigazgató adta át. Ugyancsak tegnap köszöntötték azokat, akik 30, 25, 20, illetve 10 éve dolgoznak a főiskolán. Huszonhatan vették át a törzsgárda-oklevelet és jutalmakat. A tanévnyitó ünnepség — amelyen a főiskola hallgatói adtak kulturális műsort — a Szózatallal ért véget.

*

Tegnap délután 5 órakor a Rákóczi-vár lovagtermében író-olvasó találkozón vett részt Köpeczi Béla akadémikus, művelődési miniszter.

34 témakör és a tantolyamok

Szabadegyetemek

Harmincnégy témakört ajánl a TIT Borsod megyei Szervezetének Kazinczy Ferenc Szabadegyeteme azoknak, akik érdeklődnek a társadalom- és a természetudományok, a művészetek különböző kérdéseiről, új eredményeiről. Meglehetősen széles körű a választék, hiszen a gazdaságpolitika csakúgy szerepel a témák között, mint a napi világpolitika eseményeinek magyarázata, hogy ezzel az utóbbival jelezzük, az ismeretterjesztő társulat idén is folytatja a korábban már rendkívül népszerű „Első kézből” sorozatát. A közel múlt történelme iránti fokozott érdeklődésre figyelve kívánják indítani például a „40 év a politikában” című sorozatukat, amelynek elő-

adásai a felszabadulás óta eltelt idő nemzetközi és hazai politikai eseményeit, a két világháború erőinek harcát mutatja be, s ezekből vonja le következtetéseket a napi politikára. A történelem faggatása — s ez nyilván nem véletlen — hangsúlyosan szerepel a szabadegyetemi kínálatban, hiszen a már említett sorozaton kívül Magyarország történetének utóbbi száz évével — tehát a dualizmus korától a magyarországi népi demokratikus forradalomig —, illetve az ellenállás, a hazánk felszabadulásáért vívott harcoktól, a fordulatévig eltelt idő eseményeivel is foglalkozni kívánnak egy-egy szabadegyetemi sorozat kapcsán.

Természetesen nemcsak az aktualitásból adódó természetes érdeklődést szeretnék kielégíteni a sorozatok szervezői. Olyan hagyományos, népszerű sorozatok újbóli indítását is tervezik, mint a különböző művészeti kérdésekkel foglalkozó előadások, vagy a világ nagy városait megismertető beszélgetések. Több olyan sorozatot is kínálunk, amely nemcsak „az utca emberének” a kíváncsiságát elégítheti ki. Tavaly elsősorban a zenei témájú előadás-sorozataik készültek úgy, hogy az ének szakos tanárok érdeklődésére is számot tarthattak. Ilyen, a pedagógus munkában is hasz-

nosítható ismereteket ígér például idén a Fejezetek a matematikából, vagy a számítástechnikával foglalkozó sorozatuk. Ugyancsak a pedagógusoknak szeretnénk ajánlani a „Mit kell tudni a személyi számítógépekről?” sorozat előadásait, hiszen az iskolákban egyre inkább használhatóak lesznek ezek a berendezések.

Harmincnégy témát aligha van lehetőségünk itt felsorolni. S akkor még nem is szoltunk azokról a tantolyamokról, amelyeket ugyancsak októbertől szerveznek az ismeretterjesztők. A hagyományos nyelvtanfolyamok mellett, várhatóan a számítástechnikai tantolyamok számíthatnak nagy érdeklődésre a vállalatok, üzemek körében.

A TIT szabadegyetemi tantolyamaira egyébként — iskolai végzettségre való tekintet nélkül — bárki jelentkezhet, aki érdeklődik az adott téma iránt. Az előadásokat általában havonta egyszer, októbertől májusig tartják. Az érdeklődők bővebb felvilágosítást a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat miskolci szervezeténél kaphatnak, de felvilágosítással szolgálnak a társulat területi szervezetei is. A szabadegyetemi sorozatokra szeptember 16-ig lehet jelentkezni. Egy-egy sorozatot akkor indítanak meg, ha kellő számú — legalább harminc — jelentkező van rá.